

Bevraging over de noodzaak van een voorrangkaart bij de Lijn voor personen met een niet-zichtbare chronische aandoening

December 2011

Begin september gaf een patiënte (nadat ze haar eigen ervaringen met het openbaar vervoer binnen een patiëntenvereniging en facebookgroep afcheckte) aan dat jonge mensen met een niet-zichtbare aandoening bij gebrek aan zitplaatsen op de bus met serieuze problemen geconfronteerd worden op de bus. Om een juist signaal te kunnen geven aan De Lijn besloten we om het probleem ruimer af te checken bij onze aangesloten ledenverenigingen.

In totaal kregen we 78 antwoorden binnen, waarvan 64 respondenten expliciet aangaven dat ze het gebrek aan zitplaats op de bus als probleem erkenden. Niemand ontkende het probleem, maar enkele antwoorden gingen in op andere mobiliteitsaspecten (toegankelijkheid van opstapplaatsen, nood aan lokale destigmatiseringsprojecten, gratis abonnementen).

We kregen een duidelijk boodschap: personen met niet-zichtbare beperkingen (zoals stofwisselingsziekten, reuma, chronische pijn e.a.), zowel jong als oud, erkennen het gebrek aan zitplaatsen aan haltes en in bussen, op trams en op de trein. Door geen zitplaats te hebben ervaren zij tijdens het vervoer problemen als duizeligheid, vermoeidheid, overprikkeling en pijn. Heel wat van deze mensen zijn net omwille van hun fysieke beperkingen of hun leeftijd aangewezen op het openbaar vervoer om hun school- of werkloopbaan verder te kunnen zetten. Daarnaast zijn er ook een aantal mensen die aangeven dat ze de bus en tram tijdens de spitsuren vermijden omwille van het plaatsgebrek en de fysieke problemen die het rechtstaan met zich meebrengen.

In onze bevraging polsten we naar de zinvolheid om met een voorrangkaart te werken. Er waren zowel respondenten die de voorrangkaart van de NMBS al gebruikten, als anderen die er via deze bevraging voor het eerst over hoorden. 51 respondenten gaven aan dat ze een voorrangkaart een goede oplossing vonden. Wel is er nood aan één uniforme kaart voor de verschillende netten (De Lijn, STIB) en transportmogelijkheden (trein, tram, bus).

Hoewel er kritische bedenkingen geuit werden bij het gebruik van de voorrangkaart op spitsuren, benadrukten de meeste respondenten de mogelijkheden om met behulp van deze kaart het gesprek aan te gaan met medereizigers.

“Ik heb een voorrangkaart van de NMBS. Dit betekent echter niet dat je zomaar iemand kan doen opstaan. Een treinwachter vertelde me dat je hem eerst moest waarschuwen. Niet echt handig op een overvolle trein.”

“Ik ben al vaak scheef bekeken als ik ergens wou zitten. Nu ik een voorrangkaart van de NMBS heb, voel ik me zekerder.”

54 respondenten vonden dat er naast een voorrangkaart ook nood is aan een goede sensibilisatiecampagne. Een geslaagde campagne maakt mensen ervan bewust dat niet iedere aandoening zichtbaar is en dat mensen die een zitplaats vragen er perfect gezond kunnen uitzien. Zo'n

campagne kan drempels wegnemen in het gesprek tussen reizigers, ook al zien die drempels er niet voor iedereen hetzelfde uit.

“Ikzelf ben MS-patiënt en ga met de trein werken. Meestal heb ik wel plaats om te zitten, maar moest ik geen plaats hebben, zou ik mij nog liever op de grond zetten aan een trap dan iemand met mijn kaart zijn plaats in te pakken. Ik heb het daar moeilijk mee. Een sensibilisatiecampagne zou de drempel om aan mensen te vragen hun plaats af te staan wat verkleinen.”

“Met bus of tram staat er bijna niemand op. Als ik mijn stok bij heb lukt het beter. Ik hou me echter niet in om gewoon te vragen of ik mag zitten, lukt het niet dan riskeer ik bij de eerste bocht of bruut remmen op hun schoot terecht te komen..”